

Osnovna šola Selnica ob Dravi
Mariborska cesta 30
2352 Selnica ob Dravi

VARNO NA KOLESU 2020/2021

KOLESARJEM PRIJAZNA ŠOLA

in

KOLESARIM V PROSTEM ČASU

B-RAZPIS

1

Skupina: RaP - VARNA POT VSEPOVSOD v sodelovanju z ostalimi učenci

Mentorica in koordinatorica: Urška Breznik

1 UVODNE INFORMACIJE

1.1 Predstavitev skupine

Osnovna šola Selnica ob Dravi je od leta 2018 vključena v poskus Zavoda Republike Slovenije za šolstvo, s pomočjo katerega uvajamo nov koncept razširjenega programa osnovne šole (RaP). Izmed treh nosilnih področij na naši šoli uvajamo vsebine s področja A, ki se imenuje *Gibanje in zdravje za dobro psihično in fizično počutje*. Znotraj področja ponujamo različne dejavnosti, med katerimi je tudi dejavnost *Varna pot vsepovsod*, v kateri se mentorica in učenci osredotočamo na pridobivanje znanja o preventivnem ravnanju v skrbi za zdravje in varnost. V aktivnosti redno sodeluje 14 otrok 4.–7. razreda, katerim se lahko kadarkoli v letu pridružijo tudi drugi, ki kažejo zanimanje in željo po vključitvi. Skupina tedensko in dodatno ob različnih tematskih dnevih ter projektih načrtuje in izvaja aktivnosti, ki so povezane zlasti s kolesarjenjem in prometno vzgojo. V letošnjem šolskem letu smo tesno sodelovali z učenci 5. a in 5. b razreda, ki so se pripravljali na kolesarski izpit, občasno pa so se nam na aktivnostih, zlasti pri zbiranju kilometrov s kolesom, pridružili še ostali učenci šole.

2

Vsebine in aktivnosti razširjenega programa *Varna pot vsepovsod*, med katerimi je v ospredju sodelovanje v projektu Varno na kolesu, so oblikovane in izvajane skupaj z učenci in izhajajoč iz njih, kar prispeva k poglobljenemu spoznavanju drug drugega, medsebojnemu sodelovanju in razvijanju kakovostnih medsebojnih odnosov. Vrednote in načela razširjenega programa, ki jih ob tem spoštujemo, pa spodbujajo optimalno učno okolje za vse učenke in učence, ne glede na njihove učne težave, jezikovne in kulturne ovire, socialne in ekonomske prikrajšanosti ter spodbujajo talente ali nadarjenosti.

Slika 1: Skupina *Varna pot vsepovsod* (arhiv šole)

1.2 Umeščenost šole v krajevno okolje

Osnovna šola Selnica ob Dravi na ravni vzgoje in preventive varnosti v prometu redno tesno sodeluje z Občino Selnica ob Dravi, ki nam je v tem šolskem letu omogočila uporabo 5 koles, ki jih koristijo zlasti tisti učenci skupine, ki zaradi oddaljenosti v šolo ne morejo s kolesom, radi pa se udeležujejo aktivnosti, povezanih s kolesarjenjem.

Redno sodelujemo tudi z lokalnim Svetom za preventivo in vzgojo v prometu, kjer ne opozarjamo zgolj na prometno problematiko, pač pa predstavljamo lastne ideje in rešitve. Redno sodelujemo tudi s Policijsko postajo Ruše in njenimi predstavniki ter z Društvom šoferjev in avtomehanikov Ruše, ki svoje znanje in izkušnje delijo z našimi učenci ter nam pomagajo pri izvedbi kolesarskih izpitov.

Skupina učencev, ki obiskujejo aktivnost razširjenega programa *Varna pot vsepovsod*, pa s svojim raziskovanjem in sodelovanjem tudi v lokalnih in nacionalnih projektih dokazuje, da smo pri uresničevanju zastavljenih ciljev in aktivnosti, povezanih z vzgojo in varnostjo v prometu, zelo uspešni.

Slika 2: Selnica ob Dravi (arhiv šole)

2 VSEBINA B-razpisa – KOLESARJEM PRIJAZNA ŠOLA

2.1 Pregled in analiza trenutnega stanja pogojev za kolesarje ter prihod v šolo s kolesom

4

Pri pregledu in analizi trenutnega stanja pogojev za kolesarje ter prihod v šolo s kolesom smo si pomagali:

- Z anketnim vprašalnikom, ki smo ga posredovali učencem, ki že imajo opravljen kolesarski izpit, torej učencem 7.-9. razreda. Zaradi pojava virusa COVID-19 so naši lanske petošolci kolesarski izpit opravljali šele v 6. razredu in so bili pri anketnem vprašalniku izključeni. Tako je na anketni vprašalnik odgovorilo 66 učencev 7.-9. razreda, ki so bili v mesecu oktobru, ko smo raziskavo opravljali, v šoli.
- Z delom na terenu, ko smo pregledali širšo šolsko okolico in raziskovali, ali so v okolici šole urejene kolesarske poti, koliko je le-teh; ko smo preverjali, ali ima šola kolesarnico ali druge prostore za parkiranje koles; z intervjuvanjem učiteljev o kolesarjenju na delovno mesto.
- S pregledom šolske dokumentacije, povezane s prometno-varnostno vsebino.

2.1.1 Ugotovitve raziskovanja trenutnega stanja pogojev za kolesarje ter prihod v šolo s kolesom

- I. Učenci, ki obiskujejo aktivnost Varna pot vsepovsod so s pomočjo učiteljice in na podlagi anketnega vprašalnika ugotovili (66 odgovorov):
- Večina učencev meni, da šola ponuja ustrezne varnostne in učne pogoje za učence kolesarje.
 - Učenci si najbolj želijo več parkirnih mest za kolesa z nadstreškom in ključavnicami ter več organiziranih šolskih kolesarskih izletov; zelo veliko pa jih je predlagalo tudi obvezen kolesarski športni dan za vse razrede. Nekateri učenci pa si v okolici šole želijo tudi drugačne, bolj adrenalinske kolesarske površine, kot sta skate in bike park.
 - Večina učencev kolesarske poti v okolici šole ocenjuje z oceno dobro, večkrat pa se pojavi tudi ocena slabo, nekajkrat tudi zelo slabo. Odlično ocenjene kolesarske poti se pojavijo samo enkrat.

Menijo, da je urejenih kolesarskih poti premalo, da so križišča v okolici šole nevarna, pogosto ni prometnih znakov, ki bi opozarjali na kolesarje na cesti. Zaradi večje varnosti ob prometno zelo obremenjeni magistralni cesti Maribor–Dravograd se kolarji pogosto vozijo tudi po pločnikih, kjer ni označene kolesarske steze.

- II. Z raziskovanjem na terenu smo ugotovili, da je urejenih ali označenih kolesarskih poti v okolici šole zelo malo. Označena kolesarska pot je zgolj pred šolo ob glavni magistralni cesti Maribor–Dravograd, ki zavije desno proti glavnemu parkirišču za starše in avtobusni postaji ter se tik pred avtobusno postajo tudi konča. Celotna kolesarska steza je dolga približno 200 m.

Slika 3: Kolesarska steza ob glavni magistralni cesti Maribor–Dravograd.

Slika 4: Kolesarska steza do avtobusne postaje pri šoli.

Ugotovili smo, da šola ima kolesarnico, ki se trenutno nahaja v manjšem atriju, do katerega lahko prideš zgolj skozi šolsko garažo, kjer je parkiran šolski kombi. Kolesarnica je tudi nepokrita in funkcionalna zlasti v času opravljanja kolesarskih izpitov, ko lahko učenci svoje kolo pustijo v šoli.

Šola ima tudi stojala za parkiranje koles, ki so nepokrita in dotrajana, prav tako pa jih ni dovolj za vsa kolesa v času opravljanja kolesarskega izpita.

V neposredni bližini šole je tudi Jabolčna pot, sadjarsko-učna pot za kolesarje in pohodnike, dolga 4,5 km. Primerna je tudi za kolesarsko pot v šolo za učence, ki živijo v kraju Fala ali Črešnjevce ob Dravi, saj poteka po malo obremenjeni lokalni cesti, ki je na odsekih še makadamska.

- III. S pregledom šolske dokumentacije smo ugotovili, da smo kolesarji obravnavani, a še to zelo pomanjkljivo, zgolj v t.i. dokumentu Načrt varnih šolskih poti iz leta 2018/2019, kjer je zapisano zgolj: »Kolesarskih poti je v okolici šole zelo malo in v večini niso urejene. Učenci kolesa uporabljajo le izjemoma, saj večina uporablja avtobusni prevoz ali prevoz s kombijem«.

Menimo, da je načrt varnih poti potrebno posodobiti, vstaviti fotografije kolesarske steze, označiti nevarne točke za kolesarje, saj se je v zadnjih letih prometna podoba okolice šole spremenila, prav tako pa menimo, da se je povečalo tudi število učencev, ki se v šolo vozijo s kolesom.

V povezavi z varnostjo v letnem delovnem načrtu šole posebno pozornost namenjeno samo učencem, ki opravljajo kolesarski izpit, zato bi bilo potrebno vsebino dopolniti tudi v povezavi z učenci, ki se v šolo vozijo s kolesom.

Šolske kolesarje bi bilo potrebno vključiti tudi v šolski in hišni red šole.

- IV. Osnovna šola Selnica ob Dravi na ravni vzgoje in preventive varnosti v prometu redno tesno sodeluje z Občino Selnica ob Dravi, ki nam je v tem šolskem letu omogočila uporabo 5 koles, ki jih koristijo zlasti tisti učenci skupine, ki zaradi oddaljenosti v šolo ne morejo s kolesom, radi pa se udeležujejo aktivnosti, povezanih s kolesarjenjem, ali pa opravljajo kolesarski izlet.

V preteklih letih smo v okviru projekta Popestrimo šolo 2016–2021 (v nadaljevanju POŠ) v času šolskih počitnic organizirali tabore, ki so bili namenjeni kolesarjenju kot obliki aktivnega preživljanja prostega časa in raziskovanju trajne mobilnosti. Tudi v

letošnjem šolskem letu smo načrtovali takšen tabor, ki pa ga nam zaradi izbruha virusa COVID-19 žal ne bo uspelo uresničiti. Taborne želimo ohraniti tudi po izteku projekta POŠ, saj je zanimanje zanje zelo visoko.

Slika 5: Športno-izobraževalni tabor Mureck 2018 (arhiv šole)

Slika 6: Selniški kolesarji na brodu čez Muro (šolski arhiv)

V. Tudi nekateri naši učitelji imajo možnosti za prihod v šolo s kolesom, vendar se te oblike prevoznega sredstva zelo redko poslužujejo. Najpogosteje kolo za pot v šolo uporabi učitelj športa. Kot razlog, zakaj učitelji v šolo ne kolesarijo, pa so navedli naslednje razloge:

- prevelika oddaljenost do delovnega mesta → tudi časovna vezanost,
- pot do šole prenevarna in prometno zelo obremenjena,
- vsakodnevno prenašanje težkih učnih pripomočkov (računalnik in druga gradiva).

2.2 Anketa o priljubljenosti kolesarjenja med učenci

Že v začetku šolskega leta smo za učence 7.–9. razreda pripravili vprašalnik, ki je vključeval tudi vprašanja o priljubljenosti kolesarjenja. Na podlagi njihovih odgovorov (66) smo prišli do naslednjih zaključkov:

- Skoraj vsi učenci imajo svoje kolo.
- Večina učencev meni, da imajo ustrezno opremljeno kolo.
- Večina učencev se je o poznavanju prometnih predpisov med možnimi odgovori odlično, dobro, slabo in zelo slabo opredelila za dobro poznavanje.
- Največ učencev v šolo pripeljejo starši, veliko jih v šolo pride peš, nekaj s kombijem in kolesom, najmanj pa z avtobusom.
- 19 učencev učencev v šolo vsaj občasno prihaja s kolesom, in sicer zato, ker se tako najhitreje pripeljejo v šolo in ker zelo radi kolesarijo; 75-odstotkov učencev je kot najpogostejša vzroka, da v šolo ne prihajajo s kolesom, navedlo, da je pot do šole predolga in prenevarna.
- Več kot 80-odstotkov (54) učencev kolesari v prostem času. Po podatkih v enem tednu največ učencev prevozi do 10 kilometrov, sledijo pa učenci, ki tedensko s kolesom prevozijo več kot 30 kilometrov, kar je zelo blizu ugotovitvam, ki smo jih pridobili v lanskem šolskem letu, saj je učenec, ki je v preteklem šolskem letu načrtno zbiral kilometre, prevožene s kolesom, tedensko v povprečju prevozil 25 kilometrov.
- 45 učencev pri kolesarjenju vedno uporablja kolesarsko čelado, 16 učencev pa ne (ostali se niso opredelili).
- Menijo, da je kolesarjenje koristno:

- za kondicijo in zdravje,
- zaradi gibanja na svežem zraku,
- ker je to ekološka rekreacija in je hitrejše kot hoja,
- za krepitev mišic na nogah,
- odklop od mobilne telefonije,
- ker ne onesnažuješ zraka, ne porabljaš fosilnih goriv,
- ker je zabavno,
- ker s tem narediš nekaj zase,
- ker lahko voziš downhill,
- ker izboljšuje športne sposobnosti,
- ker je šport v naravi,
- ker je odlična vadba za celotno telo,
- saj se ob kolesarjenju učiš, kako se obnašati na cesti,
- ker je to ekološki način transporta,
- ker tako izgubljaš kilograme,
- saj se po tem bolje počutiš.

2.3 Ukrepi za izboljšanje pogojev kolesarjev

Učenci in učiteljica bomo ravnateljico, strokovne delavce, lokalni SPV in starše obvestili o pridobljenih rezultatih raziskave ter z njihovo pomočjo in s pomočjo Občine Selnica ob Dravi skušali vsaj delno uresničiti spodaj navedene predloge, ki smo jih oblikovali ob koncu raziskave:

1. še naprej spodbujati kolesarjenje kot trajnostno obliko prevoza v šolo ali na delovno mesto,
2. posodobiti in nadgraditi dokumentacijo, povezano z varnostjo v prometu,
3. načrtovati sodobno kolesarnico, katere dostop bi bil omogočen vsem učencem, ki se v šolo pripeljejo s kolesom, in ki bi hkrati omogočala varno hranjenje koles pred vremenskimi vplivi in zunanjimi obiskovalci,
4. na šolskih poteh omogočiti tudi varno kolesarjenje, bodisi s talnimi oznakami na cestišču, dodatno prometno signalizacijo,
5. za večjo varnost ob magistralni cesti omogočiti kolesarjenje na pločniku,
6. v neposredni bližini šole načrtovati kolesarjem prijazen park, kot je bike park v Rušah,
7. v letni program dela šole vpeljati vsaj en dan dejavnosti, npr. športni dan, ki bi vključeval kolesarjenje in ki bi bil obvezen tako za učence kot strokovne delavce.

2.4 Izvedba športnega dne ali posameznih ur kolesarjenja

V mesecu septembru, ko smo tudi na naši šoli obeleževali Evropski teden mobilnosti, smo za naše učence pripravili veliko aktivnosti, povezanih s kolesarjenjem.

V času razširjenega programa smo za učence 1.–5. razreda pripravili kolesarski popoldan, ko so se mladi kolesarji in vozniki skirojev preizkusili na treh različnih poligonih. Organizirali smo tudi kolesarski izlet po lokalni Jabolčni poti, se poučili o prvi pomoči za kolesarje in pripravili hranljivo kolesarsko malico. Tudi učenci 6. razreda so v sklopu priprav na kolesarski izpit izvedli kolesarske urice, v času dela na daljavo pa smo v okviru športne vzgoje na predmetni stopnji izvedli kolesarjenje po lokalnih poteh, učenci pa so svoje športno udejstvovanje dokumentirali s fotografijami ali drugimi dokazili, ki jih hranimo v arhivu šole. Tako upamo trditi, da smo kolesarske urice omogočili vsem 335 učencem centralne šole.

2.5 Literarno-likovni natečaj

V času dela na daljavo smo učencem ponudili tudi sodelovanje v literarno-likovnem natečaju. Učenci so po svojih najboljših močeh, s samoiniciativnostjo in inovativnostjo oblikovali izdelke, povezane s kolesarjenjem.

Nekaj fotografij izdelkov:

Slika 7: Kolesarjenje (avtorica Julija Vavh, arhiv šole)

Slika 8: Kolo prihodnosti? (avtorica Kristina Vavh, arhiv šole)

Slika 9: Kolesarjenje jeseni (avtorica Naja Demšar, arhiv šole)

Slika 10: Kolesarka inštalacija (avtor Nik Jaunik, arhiv šole)

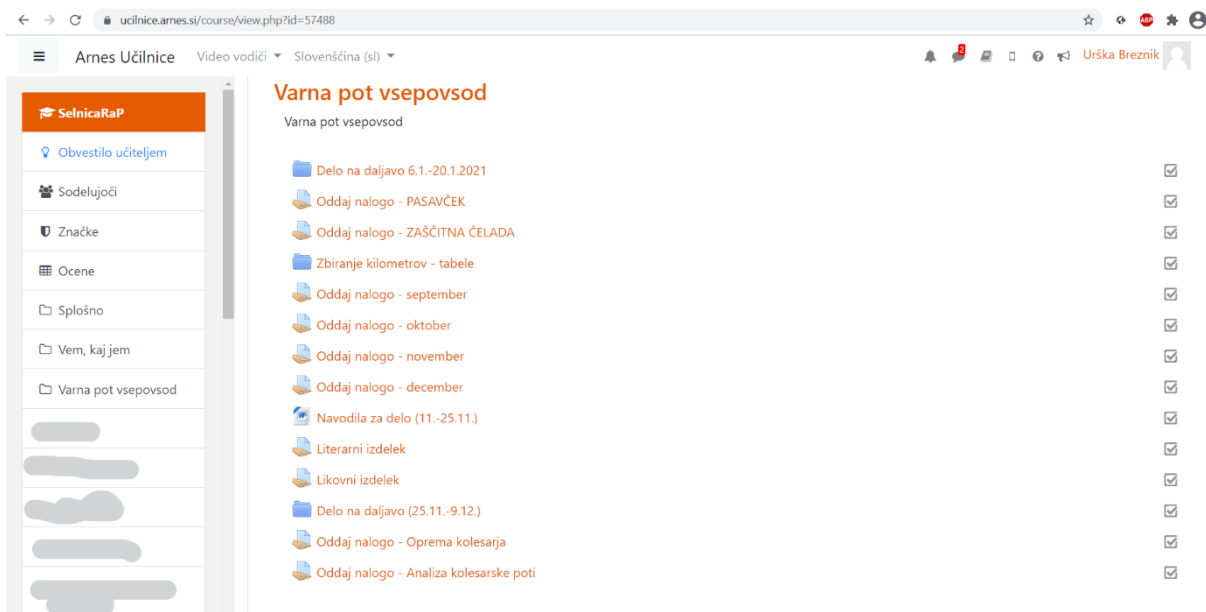
3 VSEBINA B-razpisa – KOLESARIM V PROSTEM ČASU

3.1 Zbiranje kilometrov

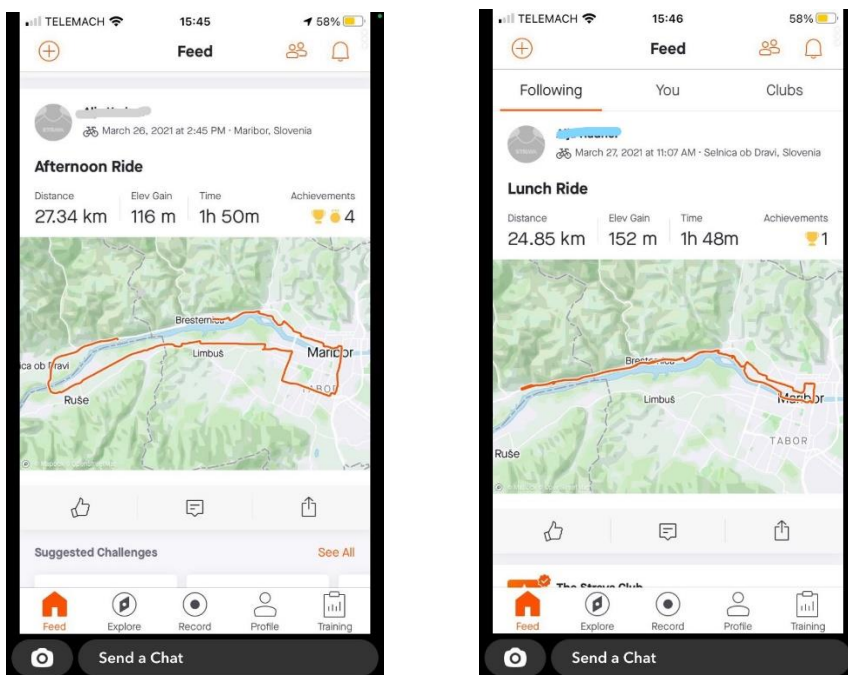
Ves čas sodelovanja v projektu Varno na kolesu smo zbirali kilometre, prevožene s kilometrom, s čimer smo učence celotne šole spodbujali, da kolesarijo v svojem prostem času: doma, pri vsakdanjih opravkih ali na krajših izletih.

Tako smo do konca meseca aprila zbrali 35.524 km, pri čemer smo si pomagali z beleženjem kilometrov v razrednih razpredelnicah, v času dela na daljavo z razpredelnicami v spletni učilnici in s pošiljanjem dokazov – fotografij.

Datum/rok	Število vključenih učencev	Število zbranih kilometrov
do 15. 11. 2020	124	27.390
do 15. 3. 2021	91	3.094
do 30. 4. 2021	59	5.040
		Skupaj: 35.524

Slika 11: Spletna učilnica v času dela na daljavo (arhiv šole)

Slika 12: Zbiranje kilometrov s pomočjo aplikacije (arhiv šole)

4 KRATKA EVALVACIJA PROJEKTA

Osnovna šola Selnica ob Dravi je bila v projekt Varno na kolesu v šolskem letu 2020/2021 vključena drugič. Že prvič smo uživali v raziskovanju predlaganih vsebin in zbiranju kilometrov, ki smo jih letos želeli preseči, a nam žal ni uspelo.

V okviru skupine Varna pot vsepovsod, ki deluje v času razširjenega programa, smo tekom šolskega leta načrtovali in izpeljali številne aktivnosti, povezane z varnostjo kolesarjev v prometu in s kolesarjenjem kot obliko aktivnega preživljanja prostega časa in v aktivnosti uspešno vključevali tudi ostale učence šole.

Poleg zbiranja kilometrov s kolesom, načrtovanja in izpeljave kolesarskih uric in kolesarskih izletov, raziskovanja na terenu, priprave in analize anketnega vprašalnika smo posneli še kratko radijsko oddajo za ostale učence in jih opozorili na obvezno nošenje kolesarske čelade. Ob UNESCO dnevu maternega jezika pa smo kolesarjenje povezali s kulturo, ko smo pripravili tudi čisto pravo šolsko informativno oddajo. Vključevali smo se tudi v druge nacionalne projekte in akcije, povezane z varnostjo v prometu (Pasavček, Bodi viden, bodi previden, Jumicar).

Učenci in učiteljica smo ves čas med seboj odlično timsko sodelovali in aktivnosti ohranjali tudi v času dela na daljavo.

Do sedaj smo pridno koristili svoje zmožnosti in možnosti kolesarjenja v naši občini ter dokazovali, da je kolesarjenje učencev, ki obiskujejo dejavnost Varna pot vsepovsod, pogosta športna aktivnost, povezana z raziskovanjem, varnostjo, zdravjem, druženjem in predvsem dobrim počutjem ter aktivnim preživljanjem prostega časa.

Svoj odnos smo prenašali tudi na druge učence, delavce šole in lokalno skupnost in prepričani smo, da se nam bo v prihodnjem šolskem letu pri aktivnostih priključilo še več učencev.

Analiza anketnega vprašalnika je že pokazala, da tudi drugi učenci, ki imajo opravljen kolesarski izpit, v prostem času radi kolesarijo. S kolesom bi se pripeljali tudi v šolo, če pot ne bi bila predolga ali nevarna in če bi bila njihova kolesa v času pouka varna in hranjena v ustreznih prostorih. Verjamemo, da nam bo z ustreznim dialogom različnih deležnikov uspelo vsaj delno uresničiti tudi predlagane rešitve in izboljšave na področju šolskih in občinskih kolesarskih zmožnosti.